

A photograph of two children jumping over a blue metal fence in a park. The child on the left is a girl with long blonde hair, wearing a yellow hoodie with 'STADIUM TOUR' and 'BIJBOUW' printed on it, and blue overalls. The child on the right is a girl with long dark hair, wearing a red long-sleeved shirt and blue jeans. They are both in mid-air, having just jumped over the fence. The background shows a brick building and green trees. A large green circle is overlaid on the bottom left of the image, containing white text. A blue wave-like shape is at the bottom of the page.

Vestiging in beeld.

Pedagogisch werkplan
van onze vestiging
buitenschoolse opvang (bso)
2026
DB 4

Inhoud:

Vestiging in beeld.

Inleiding.

- Pedagogisch Kompas in het kort

Nuttige informatie: van dagindeling tot basisgroepen.

- Eigenheid van onze vestiging
- Onze vestiging
- Basisgroepen
- Beroepskrachten in opleiding, stagiairs
- Anders gekwalificeerde beroepskrachten

Opvoeden doen we samen.

Met ouders

- Kennismaken en wennen
- De mentor
- Elkaar informeren
- Samenwerken voor de ontwikkeling van kinderen

Door groepsmanagement

- Gedifferentieerd werken
- Teamwerk
- Samen kinderen volgen
- Naar een volgende groep
- Signaleren van bijzonderheden
- Pedagogisch beleid en praktijk evalueren en borgen
- Pedagogische kwaliteit – onze focus voor het komende jaar

Met andere organisaties

- Samenwerken met het onderwijs
- Samenwerken met andere organisaties

In een rijke uitdagende omgeving.

- Verschillende soorten bso's
- Indeling van de ruimte
- Inrichting van de hoeken en plekken
- Geordend materiaal
- Buitenruimte
- Duidelijkheid voor ieder kind

Met ruimte voor initiatief.

- Vrij spel en uitnodigende activiteiten
- Eten en drinken

- De overgang van school naar bso

Altijd in dialoog.

- Sensitieve responsiviteit
- Respect voor autonomie
- Structuur bieden en leidinggeven
- Praten en uitleggen
- Ontwikkeling stimuleren
- Begeleiden van onderlinge interacties

Overige pedagogische kwaliteitseisen.

- Extra opvang afnemen
- Inzet pedagogisch beleidsmedewerker/coach

Bijlage 1. De ontwikkelingsgebieden op een rij

Bijlage 2. Activiteiten domeinen

Bijlage 3. Overzicht formulieren pedagogisch werkplan

Bijlage 4. Begrippenlijst

Bijlage 5. Gebruikte literatuur

Vestiging in beeld.

Pedagogisch werkplan van onze vestiging voor buitenschoolse opvang (bso)

Naam vestiging: Don Boscostraat
Adres vestiging: Don Boscostraat 4
Op onze vestiging is de leidinggevende: Daphne Linssen
Zij krijgt leiding van: Edwin Bakers

Waar in dit pedagogisch werkplan 'ouders' staat, kan ouder(s)/verzorger(s) worden gelezen. Waar 'zij' staat, kan 'hij' of 'die' worden gelezen.

Inleiding.

Dit pedagogisch werkplan is bestemd voor iedereen die benieuwd is naar onze vestiging – van ouders en verzorgers tot medewerkers van de GGD. Voor onze eigen pedagogisch professionals is het een naslagwerk. Het pedagogisch werkplan beschrijft de sfeer op onze vestiging én de manier waarop we voldoen aan de wettelijke pedagogische eisen.

Het pedagogisch werkplan *Vestiging in beeld* ligt in het verlengde van het *Pedagogisch Kompas*, het pedagogisch beleid van Wij zijn JONG.

Pedagogisch Kompas in het kort

Kinderen zijn ontdekkers, onderzoekers, kunstenaars, kunstmakers, wetenschappers en handarbeiders – alles is in aanleg aanwezig. En elk kind is uniek. Geboren met een eigen aard, karakter, aanleg en talenten. Het is aan ons om die te zien, om ieder kind in beeld te hebben. Wij willen alle kinderen veel verschillende ervaringen bieden waardoor ze steeds een volgende stap kunnen zetten op hun ontwikkelpad. Elke dag weer.

We leren de kinderen kennen door goed naar ze te kijken en te luisteren. Voelt het kind zich goed (welbevinden)? En is de betrokkenheid hoog? Dat zijn de vragen die ertoe doen.

De antwoorden geven ons onmiddellijk feedback over onze inzet en de interactie met de kinderen. Doen we de goede dingen? We zien het direct: welbevinden en betrokkenheid zijn de graadmeters. Zowel voor een individueel kind als voor de groep.

Dagelijks stimuleren we het welbevinden en de betrokkenheid van de kinderen met vier pijlers:

- Opvoeden doen we samen
- In een rijke uitdagende omgeving
- Met ruimte voor initiatief
- Altijd in dialoog

In dit pedagogisch werkplan van de vestiging lees je hoe we praktisch invulling geven aan de vier pijlers. In het pedagogisch beleid van Wij zijn JONG lees je meer over de visie erachter.

Nieuwsgierig naar ons complete pedagogisch beleid? Kijk op onze website.

Nuttige informatie: van dagindeling tot basisgroepen.

In dit hoofdstuk: een beschrijving van de vestiging, de basisgroepen en de inzet van beroepskrachten in opleiding.

Eigenheid van onze vestiging

Korein Don Boscostraat vormt samen met SALTO- basisschool de Trinoom het spil centrum. De locatie is gevestigd in de wijk De Bergen in de gemeente Eindhoven in het stadsdeel Stratum. Samen bieden we één doorgaande lijn aan de ontwikkeling van kinderen van 0 tot 13 jaar.

Locatie Don Boscostraat 2 bestaat uit een VSO groep, twee babygroepen; de rode- en groene cilinder, twee peutergroepen; de gele- en blauwe kubus, een peuterwerk groep en 4 BSO groepen: Kubus 4-8 jaar, Prisma 4-8 jaar, Piramide 4-8jaar, Cilinder 4-8 jaar, Kegel 1 7-12 jaar en Kegel 3 7-12jaar.

Wij werken vanuit de visie van montessori wat leidend is voor onze denkwijze, handelingen en uitingen. De kinderen worden gestimuleerd in hun zelfstandigheid. Daarnaast werken mede vanuit het pedagogisch kompas, de visie vanuit de organisatie.

Inrichting en autonomie

Op onze groep(en) is laag kindermeeubelair terug te zien zijn, voor elke groep betreft dit passend meubilair bij de leeftijd. Dit draagt bij aan het positief stimuleren van de zelfstandigheid en zelfredzaamheid bij kinderen. Iets waar onze focus op ligt en aansluit bij de visie: het nog meer optimaliseren van de zelfstandigheid en zelfredzaamheid.

Bij ons kunnen en mogen de kinderen dan ook aan tafel gaan zitten wanneer zij dit kunnen of wanneer zij hier behoeften aan hebben. Bij ons kan elk kind zien wat voor materialen er in de kast en op de grond liggen en bij ons mag elk kind hierin de keuze maken in wat hij/ zij op dat moment wil gaan doen.

Autonomie is een belangrijke kernwaarde voor onze locatie. Een autonoom kind probeert zaken na te streven die voor hem of haar belangrijk of waardevol zijn en bewandelt op die manier een eigen levenspad.

Doordat kinderen zich bij ons mogen ontwikkelen tot autonome personen, zien wij bij de kinderen een hogere betrokkenheid. Wij juichen de intrinsieke motivatie bij kinderen toe en dit doen wij door in te spelen op de behoeften van het kind. Intrinsieke motivatie is de motivatie vanuit jezelf komt. Als je intrinsiek gemotiveerd bent, doe je iets omdat je het graag wilt, niet omdat je van buiten af wordt gemotiveerd dit te doen. Dit stimuleert de natuurlijke ontwikkeldrang en draagt bij in het zelfvertrouwen en eigenwaarden. Op deze manier leren kinderen hun vaardigheden ontdekken in hun risicocompetenties en leren ze hun eigen capaciteiten inschatten. Doordat de kinderen bij ons veel zelf mogen doen creëren ze voor zichzelf uitdagingen.

Zelfredzaamheid ondersteunt de autonomie van het kind. Doordat kinderen succes ervaringen opdoen bouwt het kind zelfvertrouwen op.

Er is voortdurend aandacht voor het welbevinden en de betrokkenheid van de kinderen. De initiatieven worden gezien en gevolgd. Wij vinden dit zeer belangrijk, om die reden is onze pedagogisch coach met regelmaat op de groep aanwezig om scans uit te voeren en nemen wij dit mee in de KIIK en onze voornbereiding en observaties. Dat we hier op insteken en is te zien aan de ontspannen sfeer op de groep. Kinderen durven zelf keuzes te maken, zijn aan het spelen en komen tot spel, komen naar PM'ers toe met vragen. Doordat er veel aandacht aan de kinderen wordt besteed tijdens de wenperiode geeft dit een veilig en ontspannen gevoel bij zowel het kind als de ouder. Door de aangeboden structuur heeft het kind snel duidelijkheid en voorspelbaarheid hierdoor is de sfeer op de groep is vaak erg ontspannen en rustig. Deze warme, gezellige en ontspannen sfeer uit zich in enthousiasme, humor en plezier, verbale en fysiek affectie met respectvolle omgang.

Kinderen die lekker in hun vel zitten, kunnen zich optimaal ontwikkelen. Daarin bijdragen vinden we onze belangrijkste taak. Zelfvertrouwen is het mooiste wat we hen kunnen geven. Door hun nieuwsgierigheid te prikkelen in een uitdagende omgeving. Kinderen krijgen bij ons de ruimte om het zelf uit te vinden en op eigen wijze op ontdekking te gaan. Wij passen onze ruimte dan ook voortdurend aan op de groep die wij in die periode, binnen bepaalde thema's, hebben. Hierdoor varieert ons spelmateriaal en blijven we de nieuwsgierigheid van de kinderen prikkelen.

Altijd in dialoog

Op onze locatie heerst een warme, gezellige en ontspannen sfeer. Wij vinden het belangrijk dat we enthousiast zijn, dat er humor is en dat we veel plezier met elkaar kunnen maken. Dit gebeurt altijd op een respectvolle manier naar elkaar. We vinden het belangrijk dat iedereen zich gezien en gehoord wordt. We willen weten wat kinderen beweegt. Wat houdt ze bezig? Hoe kunnen we aansluiten op hun behoeften, niveau en beleavingswereld? Wij kijken verder dan gedrag. We leven ons in de kinderen in en stemmen daar onze aanpak op af. Om ouders inzicht te geven in wat ons ritme is, wat wij gedurende dag ondernemen en doen aan activiteiten maken wij foto's, plaatsen deze in het portaal of hangen ze op en tonen de gemaakte creaties aan ouders.

Opvoeden doen we samen

Kinderen hebben recht op de best mogelijke start in het leven. Ouders zijn de eerste en belangrijkste opvoeders om daarvoor te zorgen. Wij leveren een belangrijke aanvulling op de thuissituatie. Samen zetten we ons in voor de kinderen, zodat zij hun mogelijkheden en talenten optimaal ontwikkelen.

Wij werken met een ouderportaal. In het ouderportaal staan alle relevante informatie rondom onze kinderopvang, zoals het contract, facturen, jaaropgaven, memo's en nieuwsbrieven. Wij publiceren hier ook foto's, filmpjes, activiteiten of bijzonderheden. We hebben met de ouders een dagelijkse overdracht. Bij het brengen horen wij graag eventuele bijzonderheden m.b.t. het kind. Bij het ophaal moment informeren wij u mondeling over de dingen die het kind die dag heeft gedaan. Bijzonderheden zullen ten alle tijden ook vermeld worden in het portaal.

Structuur en dagritme

Wij leren kinderen (zelfstandig) drinken uit glazen, ondersteunen ze in de dagelijkse routines (denk aan het helpen met tafeldekken) en leren ze mee te helpen in opruimen etc.

Op de peutergroep kunnen de kinderen zelf de tafel dekken; we beschikken over laag meubilair, kasten, kapstokken en servies is op kind hoogte toereikend. De kinderen worden gestimuleerd om zelfstandig en Structuur is een begrip dat je vaak hoort binnen een kinderdagverblijf. Je zou structuur kunnen omschrijven als een steeds weer terugkerend ritme gedurende de dag. Voor vele kinderen is het hebben van een vaste volgorde van dingen een houvast. Door deze herhaling weten kinderen wat er gaat komen en dit geeft een bepaalde manier van overzicht. Het kindje weet wat er van hem of haar verwacht wordt en dit geeft zelfvertrouwen en rust. Binnen al onze groepen zie je de basis van structuur terug in de vorm van een dagritme, maar hier wordt in het belang van de kinderen soms ook vanaf geweken.

Binnen ons dagelijks ritme bieden wij bij zowel de peutergroep als de BSO groepen een tal van activiteiten aan. Kinderen mogen hieraan deelnemen, maar moeten dit niet. Ook hierin kijken wij vanuit welbevinden en betrokkenheid en wanneer een kindje bijvoorbeeld interesse heeft in een andere activiteit dan die wij op dat moment aanbieden. Wij volgen hierin het initiatief van het kind en mag het kind iets anders gaan doen.

Al onze pedagogisch medewerkers zijn opgeleid en hebben trainingen gevolgd rondom ons 'pedagogisch kompas'. Het pedagogisch kompas (kijken vanuit welbevinden en betrokkenheid) is onze houvast, onze visie. Het pedagogisch kompas wordt vormgegeven door 4 pedagogische pijlers. Deze pijlers geven aan binnen welke kaders we mogen denken en doordat we pijlers verfijnen naar aanpakfactoren en experimenten is de visie en onze manier van werken zichtbaar op de groepen. Onze pedagogisch coach, Ellis van de Ven, zorgt er samen met het team voor dat de uitvoering van de aanpakfactoren en de experimenten gewaarborgd blijft. Zij volgt de processen, coacht de medewerkers en zij is samen met de locatiemanager eindverantwoordelijke voor de pedagogische coaching binnen ons kinderdagverblijf.

Op onze locatie vinden we het verkennen van de wereld belangrijk

Uitjes hebben een pedagogische meerwaarde, om die reden zijn wij dag in dag uit ook buiten te vinden, welk weertype dan ook. Ze stimuleren de ontwikkeling van de kinderen. Het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen heeft vooral te maken met de persoonlijke 'competenties' van kinderen; hoe bekwaam ze zijn in bepaalde vaardigheden? Activiteiten buiten de opvanglocatie biedt hiervoor mogelijkheden. Kinderen komen dan in aanraking met andere situaties en kunnen zo bijvoorbeeld nieuwe woorden leren. Bewegingsactiviteiten (zoals sporten en klimmen) bevorderen de motoriek (het vermogen om te bewegen). Het is belangrijk dat de activiteiten goed passen bij de leeftijd en de ontwikkelingsfase van de kinderen.

We maken hierbij onderscheid tussen spontane uitstapjes en georganiseerde uitstapjes. Om de veiligheid van de kinderen te garanderen hanteren we een aantal afspraken.

Aan alle ouders wordt tijdens het intakegesprek verteld dat we met de kinderen, met inachtneming van onderstaande afspraken, de locatie verlaten voor uitstapjes. Dit alleen mits ouders toestemming hebben gegeven middels de akkoordverklaring uitstapjes. Voor de dagopvang geldt dat met name voor bijvoorbeeld wandelen in de wijk, naar de speeltuintjes in de buurt, naar de markt, kinderboerderij of naar de winkels. Als een

groep gaat wandelen in de wijk dan mogen de pedagogisch medewerkers het aantal kinderen meenemen dat volgens de beroepskracht-kindratio (aantal kinderen per pedagogisch medewerker) is toegestaan. Eén van de pedagogisch medewerkers neemt een mobiele telefoon mee, geeft door naar welke locatie de groep is, of met welk anders doel de uitstapje plaatsvindt en hoe laat ze weer terug zijn

Bij uitstapjes naar bijvoorbeeld de speeltuin, het bos of de kinderboerderij worden de volgende zaken altijd meegenomen:

- Mobiele telefoon (nummer is voorgeprogrammeerd)
- Lijst met telefoonnummers van de ouders/kinderen
- EHBO koffer
- Zonnebrandcrème (wanneer nodig)
- Evt. eten, drinken, natte washandjes, luiers, kleden (in geval van picknicken)
- Knuffels en andere (waardevolle) spullen van de kinderen blijven op de locatie.

Vrij spel

Vrij spel gaat helemaal van kinderen zelf uit. "Kinderen hebben dat nodig om hun innerlijke kompas te ontwikkelen." Ervaren dat ze zelf iets kunnen oplossen vergroot hun creativiteit en zelfvertrouwen. Fantasiespel leert ze om ervaringen te verwerken en emoties te uiten. Door spannend buitenspel leren ze samenwerken en grenzen verleggen. "In vrij spel oefenen kinderen constant met sociaal gedrag. Als ze niet eerlijk of bazig zijn, corrigeren andere kinderen dat. Door het hardop te zeggen of te benoemen, het vragen of er meegespeeld mag worden."

Onze vestiging

Onze locatie is een KDV en BSO locatie die 52 weken per jaar geopend is. Op pakjes-, kerst- en oudjaarsavond sluiten wij om 17.00uur.

Op nationale feestdagen zijn wij gesloten, de overige dagen zijn wij open van 7.30-18.30uur.

Onze locatie bestaat uit 6 groepen;

VSO:

Tijdens schoolweken 's ochtends van 7:30-8:30uur geopend.

Rode Cilinder

Biedt plek voor 13 kinderen in de leeftijd van 0 – 2,3jaar.

Groene Cilinder

Biedt plek voor 10 kinderen in de leeftijd van 0 – 2,3jaar.

Gele Kubus

Biedt plek voor 16 kinderen in de leeftijd van 2,3 – 4jaar.

Blauwe Kubus

Biedt plek voor 16 kinderen in de leeftijd van 2,3 – 4jaar.

Peuterwerkgroep:

Biedt plek voor 16 kinderen in de leeftijd van 2,3 – 4jaar.

Geopend tijdens schoolweken van 8.30-12.30uur.

De BSO bestaat uit 4 groepen:

Kubus:

Biedt plek aan 22 BSO kinderen in de leeftijd van 4 – 8jaar.

Prisma:

Biedt plek aan 11 BSO kinderen in de leeftijd van 4 – 8jaar.

Piramide:

Biedt plek aan 22 BSO kinderen in de leeftijd van 4 – 8jaar.

Cilinder:

Biedt plek aan 22 BSO kinderen in de leeftijd van 4 – 8jaar.

Kegel 1:

Biedt plek aan 24 BSO kinderen in de leeftijd van 7 – 12jaar.

Kegel 3:

Biedt plek aan 24 BSO kinderen in de leeftijd van 7 – 12jaar.

Basisgroepen

Op onze vestiging vangen we kinderen op in basisgroepen. We werken met vaste groepen kinderen en een vast team van pedagogisch professionals. De basisgroepen kennen vaste (start) momenten en herkenbare rituelen. Ongeacht de samenstelling van de basisgroepen en de verdeling van de pedagogisch professionals over de basisgroepen, is er voor elk kind een uitdagende omgeving met een diversiteit aan materialen, speelplekken en speelkameraden, hebben we aandacht voor de (ontwikkel)behoefte van kinderen en kunnen kinderen terecht bij alle aanwezige pedagogisch professionals.

Op onze vestiging hebben wij de volgende basisgroepen:

Naam groep	Leeftijdsofbouw basisgroep	Maximale omvang basisgroep	Personele inzet
Kubus	4 – 8jaar	22	Maandag t/m vrijdag
Prisma	4 – 8jaar	11	Maandag, dinsdag en donderdag
Piramide	4 – 8jaar	22	Maandag, dinsdag en donderdag
Cilinder	4 – 8jaar	12	Maandag t/m vrijdag
Kegel 1	7 – 12jaar	24	Maandag, dinsdag en donderdag
Kegel 3	7 – 12jaar	24	Maandag, dinsdag en donderdag

Tijdens het kennismakingsgesprek vertellen we ouders en het kind met welke groepen we werken en in welke groep het kind zit. We vertellen ook uit welke leeftijd de groep is opgebouwd.

Met de samenstelling van onze basisgroepen maken we opvang beschikbaar voor zo veel mogelijk kinderen. We zorgen voor een evenwichtige verdeling van de pedagogisch professionals over de verschillende basisgroepen, rekening houdend met de ontwikkel- en begeleidingsbehoeften van de kinderen en de stabiliteit van de opvang. Ook houden we rekening met de affiniteit, talenten en expertise van de pedagogisch professionals. Als in de praktijk blijkt dat de verhouding van het aantal professionals per groep moet worden bijgesteld n.a.v. bovenstaande, wordt dit binnen het team besproken en naar een passende oplossing gezocht.

In onze basisgroepen vangen we kinderen op

In onze basisgroepen vangen we kinderen op van dezelfde leeftijd.

- kinderen bevinden zich in vergelijkbare ontwikkelingsfase en delen vaak interesses;
- We kunnen gericht inspelen op specifieke ontwikkelbehoefte en interesses van kinderen;
- kinderen identificeren zich met elkaar;
- we kunnen de omgeving en activiteiten beter afstemmen op hun behoefte aan uitdaging en autonomie;
- om kinderen met en van elkaar te laten leren, zorg te leren dragen voor elkaar en rekening te leren houden voor elkaars (ontwikkel)behoeften, bieden we leeftijd- en groepsoverstijgende spel momenten en activiteiten aan te bieden op verschillende plekken binnen de bso, (vul aan hoe je dit vormgeeft bijv. door gezamenlijke vieringen, gezamenlijke (buiten) activiteiten, een gezamenlijke activiteit in een gedeelde ruimte met een aanbod voor jong & oud enz....

Wanneer kinderen onverhoopt niet kunnen worden opgevangen in de eigen basisgroep, worden zij opgevangen in een tweede basisgroep. Afspraken hierover worden per kind met ouders afgestemd en schriftelijk vastgelegd.

Net als alle vestigingen van Wij zijn JONG werken wij volgens de BKR-rekentool van de Rijksoverheid. Daarmee berekenen we hoeveel pedagogisch professionals er minimaal aanwezig moeten zijn op een vestiging.

Onze gangbare personeelsdiensten en pauzetijden tijdens schooldagen zien er als volgt uit:

Diensten	Pauzetijd tussen	Pauzeduur per professional
12.15 – 18.30	14.00 - 15.30 uur	30 tot 45 minuten

Onze gangbare personeelsdiensten en pauzetijden tijdens schoolvakanties en studiedagen van de basisschool zien er als volgt uit:

Diensten	Pauzetijd tussen	Pauzeduur per professional
7.30 - 17.00 uur	13.00 - 15.15 uur	30 tot 45 minuten
8.00 - 17.30 uur	13.00 - 15.15 uur	30 tot 45 minuten
8.30 - 18.00 uur	13.00 - 15.15 uur	30 tot 45 minuten
9.00 - 18.30 uur	13.00 - 15.15 uur	30 tot 45 minuten

Na de dagelijkse schooltijd alsmede gedurende vrije middagen van de basisschool wijken we maximaal een halfuur per dag af van de BKR. Wanneer onze bso tien uur of meer open is, wijken we maximaal drie uur per dag af. Tijdens het afwijken van de BKR zetten we minimaal de helft van het aantal pedagogisch professionals in. In ons basisrooster is concreet te zien hoe de inzet van pedagogisch professionals is geregeld voor elke groep apart.

De meest voorkomende momenten waarop we afwijken van de BRK zijn tijdens openen en sluiten van de groep en gedurende pauzetijden van de pedagogisch professionals. Tijdens deze momenten kunnen kinderen vrij spelen in onze rijke

uitdagende omgeving en/of worden er gezamenlijke activiteiten georganiseerd. Dit biedt pedagogisch professionals de mogelijkheid om kinderen te observeren en aan te sluiten bij hun spel en/of activiteit. Op deze manier kunnen de pedagogisch professionals, ook met minder pedagogisch professionals op de groep, tegemoet blijven komen aan de behoeften van kinderen.

Daarnaast:

Bij openen en sluiten van de groep,

Tijdens pauzes van pedagogisch professionals.

Hierbij gelden de volgende pedagogische afwegingen:

Er zijn minder kinderen aanwezig bij het openen en sluiten.

Bij de volgende (spel)activiteiten verlaten de kinderen de basisgroep:

- stamgroepen zijn gevestigd in eigen lokalen. Omdat we kinderen een ruim aanbod aan activiteiten willen bieden, zullen de kinderen de stamgroep hier (dagelijks) voor verlaten. Bovendien vinden we het belangrijk dat kinderen die de hele dag al op school gezeten hebben na schooltijd vrijer mogen bewegen in de ruimtes.
-
- We bieden dagelijks activiteiten aan op verschillende plekken/ groepen.
- Op maandag, dinsdag en donderdag worden op meerdere plekken activiteiten aangeboden. Op woensdag en vrijdag wordt er in 1 lokaal een activiteit aangeboden dit gezien het kind aantal. Het aanbod kan in een lokaal plaatsvinden maar ook buiten.
-
- Daarnaast mogen kinderen ten alle tijden van iedere groep (waar een PM aanwezig is) gebruik maken en aanschuiven. Kinderen mogen, als er schriftelijke toestemming is van ouders, zelfstandig op het speelplein spelen. Ouders en PM overleggen samen als ze denken dat een kind daar aan toe is. Kinderen spelen altijd met een ander kind samen buiten en weten dat ze altijd een andere PM om hulp kunnen vragen. (PM die buiten is met andere groep of een PM van de dagopvang of PM van de BSO elders).
- Los van de groepen waarin de BSO gevestigd is mogen we ook gebruik van de volgende ruimtes waarvoor kinderen hun stamgroep (tijdelijk) verlaten:
- Speel-/ gymzaal
- Buitenspeelplaats

Als kinderen de stamgroep verlaten, dan is dat als volgt geregeld:

- Dit betekent dat de kinderen na binnenkomst en het registreren van de aanwezigheid gebruik kunnen maken van verschillende ruimtes in het Spilcentrum. De medewerkers hebben een crunch moment voor de start van de BSO, hier worden er duidelijke afspraken gemaakt over wie er bij de activiteiten, buiten of op de groepen aanwezig zijn. De medewerkers dragen zorg voor de kinderen die daarbij aansluiten.
- Voordat ze naar een andere ruimte gaan, geven de kinderen dit bij een PM aan en er wordt zorg gedragen dat er altijd minimaal 1 PM aanwezig is in een van de ruimtes
- Op dagen dat er minder leidsters zijn, zal de leidster in overleg met de kinderen afspreken welke ruimtes toegankelijk zijn.

- Vanwege activiteiten verlaten kinderen ook hun stamgroep, denk aan georganiseerde activiteiten vanuit Korein zowel tijdens school- als vakantieweken.
- De kinderen kunnen zelf kiezen met wie ze spelen en aan welke activiteiten ze deelnemen.
- De PM zijn voor alle kinderen beschikbaar.
- Als kinderen buiten de eigen stamgroep gaan spelen kan dit op 3 manieren.
- 1) Met een clubje kinderen bij elkaar en 1 van de PM gaat mee om een activiteit te doen buiten de stamgroep. Denk hierbij aan de speelzaal, aula, boodschappen voor een kookactiviteit, park enz..
- 2) Als het één kind is of maar een aantal dan kan het zijn dat ze met duidelijke afspraken, gemaakt met de vaste PM, zelfstandig iets gaan ondernemen in het SPILcentrum. Denk hierbij aan:
 - + aantal kinderen willen een dansje oefenen op het podium in de aula, kinderen gaan eerst zelfstandig aan de slag en na 10 min komt PM begeleiden en naar het dansje kijken
 - + twee kinderen willen na schooltijd de leerkracht helpen in de klas met klusjes, vegen, opruimen enz
 - + kindje gaat bij een andere groep spelen bij een broertje of zusje, stamgroep blijft ongewijzigd.
- 3) Er zijn zo weinig kinderen aanwezig, waardoor het voor hen aantrekkelijk is om samen te spelen en dus samen te voegen.
- Een enkel kind heeft 2 stamgroepen omdat er op die dag minder kinderen aanwezig zijn of er gewoonweg nog geen plek is in een andere groep.
- Ook gedurende de vakantieperiodes kunnen groepen worden samengevoegd. Omdat kinderen gewend zijn de stamgroep te verlaten zijn alle kinderen vertrouwd met de vaste PM van de BSO, en bekend met de andere kinderen. Door het samenvoegen tijdens vakanties ontstaan er meer mogelijkheden tot bv het maken van uitstapjes en kunnen kinderen kiezen uit een breder activiteiten aanbod.
- Bij de BSO maken we gebruik van gezamenlijk ruimtes die we rijk en uitdagend inrichten, onder schooltijd worden ze gebruikt door de basisschool en na schooltijd door de BSO. We nemen ouders mee in deze samenwerking tijdens de rondleidingen en vertellen hierover tijdens de intake.

Bij de uitvoering van deze activiteiten werken we conform het veiligheid- en gezondheidsbeleid.

Tijdens de vakantie of op schoolvrije dagen zijn kinderen langere dagen bij ons. We hebben dan een ander dagritme met afwisseling tussen vrij spel en uitnodigende activiteiten.

Onze dagindeling in de vakantie of tijdens een schoolvrije dag ziet er zo uit:

We hebben dan een ander dagritme met afwisseling tussen vrij spel en uitnodigende activiteiten.

Onze globale dagindeling ziet er zo uit:

Onze dagindeling in de vakantie of tijdens een schoolvrije dag ziet er zo uit:

07.30 - 09.00 Ontvangst kinderen
09.00 – 12.00 Begeleide of vrije activiteiten
Uitstapjes indien deze op het programma staan
12.00 – 13.00 Lunch
13.00 – 16.00 Begeleide of vrije activiteiten
Uitstapjes indien deze op het programma staan
16.30 – 18.30 Kinderen worden weer opgehaald

In deze tijd zijn er begeleide of vrije activiteiten in de groepen of op het buitenterrein.

Er wordt zowel binnen als buiten gespeeld door de kinderen. Ook hier worden activiteiten aangeboden of is er ruimte voor vrij spel.

De kinderen tot 8 jaar zijn buiten altijd onder direct toezicht/ begeleiding van een pedagogisch professional. Kinderen vanaf 8 jaar mogen zelfstandig buiten spelen op het schoolterrein indien ouders daar schriftelijk toestemming voor hebben gegeven. De pedagogisch professional komt regelmatig polshoogte nemen en onderneemt ook activiteiten samen met de kinderen.

Op onze vestiging vangen wij gedurende schoolvrije dagen en vakantie worden kinderen, gedurende schoolvrije dagen en vakantie soms opgevangen bij Don Boscostraat 2.

Op onze vestiging vangen wij gedurende schoolvrije dagen en vakantie, kinderen van Don Bosco 4 op en/of worden kinderen, gedurende schoolvrije dagen en vakantie opgevangen bij Don Bosco 2.

De groep gaat in zijn geheel over en maakt enkel gebruik van groepsruimte op de andere vestiging; Don Boscostraat. Dit kan zijn in het openen en sluiten, waarna de groep in zijn geheel overdag in de eigen ruimte aanwezig is. Wanneer er minder kinderen zijn kan er ook voor gekozen worden om tijdens vakantieperiodes op Don Boscostraat 2 te blijven.

Voor kinderen is de opvang op de andere en/of deze vestiging een aangename afwisseling en verrijking. In de vakantie en schoolvrije dagen is het vaak rustiger en door vestigingen samen te voegen zijn er vaak meer speel- en leeftijdgenootjes te vinden waar je als kind makkelijk aansluiting mee kunt krijgen. Ook biedt het meer mogelijkheden om een rijke uitdagende omgeving te blijven bieden en verschillende activiteiten te organiseren. Bijvoorbeeld uitstapjes op kind leeftijd, gesplitste activiteiten op leeftijd en belevingsniveau en vooral kinderen hierin meenemen

Tegelijkertijd kunnen kinderen het ook spannend vinden om naar een andere vestiging te gaan. Daar besteden we tijd en aandacht aan door:

- Een vaste pedagogisch professional mee te laten gaan naar de andere vestiging;
- het visueel maken voor kinderen hoe dingen werken op de andere vestiging (afspraken, foto's enz);
- kinderen te betrekken in de voorbereiding zoals samen bespreken welke activiteiten op het programma staan in de vakantie;
- te bespreken met de kinderen hoe de opvang op de andere vestiging eruitziet, of zij al kinderen kennen op de andere vestiging, vanuit eerdere vakanties, school of vanuit de buurt;
- te zorgen dat bij de verschillende activiteiten er bekende én onbekende kinderen in een groepje zitten;
- te zorgen dat de afspraken die gelden op de vestiging, op elkaar zijn afgestemd zodat kinderen weten wat ze kunnen verwachten en wat er van hen verwacht wordt;
- Door middel van een planning maken we zichtbaar op welke dagen onze vestiging overstijgend opvangt of naar een andere vestiging toe gaat [laten staan wat van toepassing is. Deze planning en de inhoudelijke vormgeving wordt tijdig gedeeld met ouders. Pedagogisch professionals die van een andere vestiging meekomen worden voorafgaand aan de vestiging-overstijgende opvang op de hoogte gebracht van de belangrijkste kenmerken uit het beleid van de desbetreffende vestiging. Het pedagogisch werkplan en het werkplan rondom veiligheid en gezondheid zijn beschikbaar op de vestiging om direct in te zien.

Door middel van een planning maken we zichtbaar op welke dagen onze vestiging overstijgend opvangt of naar een andere vestiging toe gaat. Deze planning en de inhoudelijke vormgeving wordt tijdig gedeeld met ouders. Pedagogisch professionals die van een andere vestiging meekomen worden voorafgaand aan de vestiging-overstijgende opvang op de hoogte gebracht van de belangrijkste kenmerken uit het beleid van de desbetreffende vestiging. Het pedagogisch werkplan en het werkplan rondom veiligheid en gezondheid zijn beschikbaar op de vestiging om direct in te zien.

Beroepskrachten in opleiding, stagiairs

Naast onze professionals werken er regelmatig beroepskrachten in opleiding (BBL'ers), stagiairs op onze vestiging. We hanteren het BBL- en stagebeleid van Wij zijn JONG.

Beroepskrachten in opleiding en stagiairs

Op onze vestiging zijn regelmatig één of meerdere BBL'ers en stagiairs aanwezig die worden opgeleid tot pedagogisch professional. Zij doen ervaring op in de dagelijkse verzorging van kinderen, het begeleiden van kinderen in groepsverband én individueel. Ze worden vaardig in het bedenken en ontwikkelen van activiteiten en het creëren van een vertrouwde omgeving waarin kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen. Dit alles gebeurt onder de verantwoordelijkheid van een werkbegeleider: een ervaren pedagogisch professional met expertise in het begeleiden en coachen van stagiairs en BBL-medewerkers.

Naarmate de opleiding vordert, groeit de zelfstandigheid van de BBL'er of stagiair. De focus ligt op het handelingsbekwaam maken van de BBL'er of stagiair de meest voorkomende werkzaamheden binnen het dagprogramma. De werkbegeleider speelt hierin een centrale rol en wordt daarbij ondersteund door de praktijkopleider. Samen zorgen zij voor een goede begeleiding, onder andere door middel van begeleidingsgesprekken, voortgangsgesprekken met de opleiding en praktische ondersteuning op de werkvloer.

Op onze locatie zijn vaak een of meer BBL'ers en stagiairs aanwezig die het vak van pedagogisch professional leren. Ze voeren verzorgings- en begeleidingstaken uit en assisteren bij activiteiten. Dat doen ze onder verantwoordelijkheid van de pedagogisch professionals. Die zijn altijd in de buurt. Naarmate de opleiding vordert, neemt de zelfstandigheid van de BBL'ers en stagiairs toe. Elke BBL'ers en stagiair heeft een interne stagebegeleider.

Een BBL'ers wordt bij ons ook ingezet als vast gezicht op de groep. Het betreft hier BBL'ers die het eerste leerjaar van de kwalificerende opleiding aantoonbaar hebben afgerond, er is sprake van schriftelijke instemming tussen de BBL'ers, de interne stagebegeleider en de opleidingsbegeleider, het aantal in te zetten BBL'ers is beperkt tot een in de wet bepaald maximumaantal en naast deze persoon werkt altijd minimaal 1 andere gekwalificeerde beroepskracht.

Anders gekwalificeerde beroepskrachten

Op onze vestiging maken wij wel gebruik van anders gekwalificeerde beroepskrachten.

Op onze vestiging zetten wij andersgekwalificeerde beroepskrachten in. Dat wil zeggen beroepskrachten met een andere beroepskwalificatie, die door hun talent of expertise kunnen bijdragen aan de brede talentenontwikkeling van kinderen. Zij draaien daarnaast mee in het dagelijkse reilen en zeilen van de bso. Wij vinden deze beroepskrachten een toegevoegde waarde omdat zij aanvullende talenten hebben zoals sport inzet en activiteiten. Dit draagt op de volgende manier bij aan een rijk (activiteiten) aanbod voor kinderen: Sport en spel.

De andersgekwalficeerde beroepskracht:

- staat ingeschreven in het Personenregister Kinderopvang en is gekoppeld aan onze organisatie
- heeft vóór aanvang van de werkzaamheden een pedagogische module afgerond die is opgenomen in de lijst van goedgekeurde modules van de overheid.
- ontvangt jaarlijks pedagogische coaching
- staat, ter ondersteuning, altijd met een andere pedagogisch professional op de vestiging.

Opvoeden doen we samen.

De praktische invulling van de pijler ‘Opvoeden doen we samen’ heeft drie onderdelen: het contact met ouders, ons groepsmanagement, en de samenwerking met andere organisaties zoals basisscholen. Samen zetten we ons in voor de kinderen, zodat zij hun mogelijkheden en talenten optimaal kunnen ontwikkelen.

Opvoeden doen we samen – met ouders

In dit deel: kennismaken en wennen, de mentor, elkaar informeren en samenwerken voor de ontwikkeling van kinderen.

Kennismaken en wennen

In de eerste periode leggen we de basis van de vertrouwensrelatie tussen de ouders, het kind en de pedagogisch professionals. Het ene kind heeft meer moeite met nieuwe situaties of een nieuwe omgeving dan het andere. We besteden daarom bewust aandacht aan het wennen. Hoe eerder een kind zich veilig voelt bij ons (welbevinden), hoe sneller het betrokken kan spelen. Tijdens de kennismaking zoeken we met de ouders naar een manier van wennen die prettig is voor hun kind. In de wenperiode kijken we samen naar het welbevinden en we evalueren hoe het met hun kind gaat, zodat we eventueel iets kunnen aanpassen.

Hieronder lees je hoe we kinderen laten wennen aan de nieuwe groep:

De wenperiode ziet er als volgt uit:

BSO: Kegel 1:

Wanneer kinderen toe zijn aan een volgende groep wordt dit altijd eerst met de ouders besproken. Het welbevinden van het kind staat hierin altijd voorop en in de praktijk gaan ze vaak met een aantal vriendjes/vriendinnetjes tegelijkertijd over naar de volgende groep. Kinderen vinden het fijn om een aantal keren te gaan kijken/spelen bij de volgende groep. Dit kan met of zonder PM. We bespreken met de kinderen wat ze prettig vinden. We zorgen voor een goede overgang naar de volgende groep, de kinderen vertellen ons wat ze hierin prettig vinden. De pm-ers onderling zorgen voor een warme overdracht.

Met ouders maken we de volgende afspraken over wennen/ overgaan naar een andere groep:

Wanneer onze pm-ers weten dat een kind bijna over gaat naar een andere groep, gaan zij ook in gesprek met ouders en de pm-ers van de andere groep om eventuele wenaafspraken te maken. Vaak wordt ook dan de wenprocedure opgebouwd van een enkel uurtje tot een volledig dagdeel/dag.

Bij een volledig “nieuw” kind:

Nadat een kind is aangemeld, neemt de mentor contact op met de ouders om een intake te plannen. Deze intake vindt binnen ongeveer 2 weken voor de plaatsing plaats. Bij de intake wordt vermeld wie de mentor en de pm-ers van het kind zijn. In overleg met ouders wordt de wenprocedure besproken. Ieder kind is anders, dus voor ieder kind zorgen wij dat de wenprocedure bij hem/haar past.

Dit kan inhouden dat het kind eerst een uur komt, vervolgens twee uur en uiteindelijk dagdeel. Maar het kan ook zijn dat we met ouders bespreken dat de intentie er is om direct de gehele middag vol te maken en we ouders bellen wanneer eerder blijkt dat het kindje genoeg gewend heeft voor die desbetreffende dag.

Inhoud intakegesprek

- Gegevens checken.
- Akkoordverklaringen laten onderteken, ook die van gegevens wisselen binnen ons SPIL centrum
- Kind-specifieke aspecten bespreken (Vaccinatieprogramma, allergieën, voedingspatronen, eetschema ed.)
- Ruimte voor vragen van ouders.
- Uitleg mentorschap, groepsregels, wat meenemen, overdracht, haal-brengmomenten e.d.
- KIIK-dagboek wordt toegelicht (3 mnd.-evaluatie, 1-jaarlijks gesprek)
- Wenmoment vastleggen.

De mentor

Ieder kind krijgt een mentor toegewezen. Dat is een van de pedagogisch professionals van de groep. Ouders worden door de mentor zelf hierover, persoonlijk, benaerd.

De mentor is het eerste aanspreekpunt voor de ouders en voert ook het intakegesprek. Ze vertelt het kind en de ouders dan onder andere wat haar rol als mentor betekent. Allereerst volgt de mentor de ontwikkeling van het kind. Ze heeft aandacht voor het welbevinden en de betrokkenheid van het kind, en nodigt de ouders uit om daarover in gesprek te gaan. Verder streeft ze naar een soepele overgang tussen thuis, de opvang en het basisonderwijs. Als de mentor langere tijd afwezig is, zorgen we voor vervanging. De nieuwe mentor licht de ouders daarover in. Als we een mentor toewijzen, kiezen we er een die voldoende aanwezig is tegelijkertijd met het kind. We houden ook rekening met het aantal kinderen waarvan een pedagogisch professional al mentor is.

Elkaar informeren

We vertellen ouders waar ze belangrijke informatie kunnen vinden. Daarnaast laten we weten wat hun kind bij ons doet en hoe het gaat. Als ouders behoefte hebben aan een gesprek of een vraag willen stellen, dan maken we daar tijd voor. Wij informeren ouders, en ouders informeren ons. Want we horen graag hoe het thuis met het kind gaat. Dankzij die informatie kunnen we beter aansluiten bij (het gedrag van) het kind. Tijdens individuele contacten stemmen we goed af op alle verschillende ouders die onze vestiging bezoeken. We benaderen ook regelmatig alle ouders tegelijk als we informatie willen delen.

Breng- en haalmoment

Het breng- en haalmoment is een laagdrempelige mogelijkheid om met ouders te praten en informatie uit te wisselen over de ontwikkeling van het kind. Er is ook gelegenheid voor kinderen om uit eigen initiatief te vertellen hoe ze de middag hebben beleefd. Tijdens de uitwisseling letten we op privacy: als er andere ouders of kinderen in de buurt zijn, bespreken we geen privé zaken van het kind of de ouders.

Gesprek met de mentor

Als de ouders of de mentor behoefte hebben aan een persoonlijk gesprek, dan maken wij daar graag een afspraak voor.

Samenwerken voor de ontwikkeling van kinderen

Opvoeden doen we samen met ouders. We sluiten aan op thuis, met een gezamenlijk doel: de ontwikkeling van kinderen verrijken.

Zo werken we samen en zoeken we aansluiting bij de thuissituatie:

Zo werken we samen en zoeken we aansluiting bij de thuissituatie:

- We schrijven nieuwsbrieven over actualiteiten op de BSO
- Delen het vakantieprogramma met ouders
- Vragen ouders om materiaal
- We betrekken ouders bij projecten en activiteiten.
- We praten met ouders bij het halen en brengen en letten erop dat we iedereen regelmatig zien en spreken.
- Wij een nieuwsbrief die we in het ouderportaal plaatsen voor en na iedere vakantie.
- In de themabrief kunnen we ouders inzicht geven hoe ze hier thuis op aan kunnen sluiten.
- In samenwerking met school, de bibliotheek willen we online ouderbijeenkomsten plannen zodat we met ouders vragen kunnen beantwoorden bij onduidelijkheden en eventuele verdere informatie kunnen geven hoe ze thuis actief aan de slag kunnen en vragen we ouders wat zij thuis doen aan het thema. Zo hebben we een duidelijk beeld bij de vragen die leven bij ouders en of we hier extra bij moeten ondersteunen.
- Ook organiseren we met dezelfde instanties ouderbijeenkomsten die gaan over bijvoorbeeld een ontwikkelingsgebied van kinderen. Denk aan ouderbijeenkomsten, zoals EHBO of pedagogisch inhoudelijke thema's.
- Tijdens het brengen en halen van de kinderen letten we erop dat we iedereen regelmatig zien en spreken.
- We werken met het ouderportaal waarin we foto's en filmpjes plaatsen van de activiteiten die we doen en de creaties die we hebben gemaakt. Daarnaast laten we de gemaakte creaties ook graag op locatie aan ouders zien.
- Daarnaast verschijnt er een nieuwsbrief voor de hele locatie. Hierin staan mededelingen, dit staat los van de themabrief die verstuurd wordt vanuit de groepen.
- Wij plannen minimaal 1 keer per jaar individuele gesprekken. Er vindt een evaluatie plaats na 3 maanden en vervolgens bij 1 jaar, 2 jaar, 3 jaar en 3,9 jaar (driehoeksgesprek met school, ouders en mentor).
- We registreren alle kinderen 2 keer per jaar en hebben we eenmaal (rondom de verjaardag van het kind) na de registratie een 10-minuten gesprek met ouders. Wanneer ouders vaker of op een nader moment een gesprek willen mogen ze dit bij ons aangeven. Dit kan ook op aanvraag van de pedagogisch professional.

Opvoeden doen we samen – door groepsmanagement.

In dit deel: gedifferentieerd werken, teamwerk, samen kinderen volgen, naar een volgende groep, signaleren van bijzonderheden, pedagogisch beleid evalueren en borgen, en pedagogische kwaliteit – onze focus voor het komende jaar.

Gedifferentieerd werken

Gedifferentieerd werken staat voor onderscheid maken en variëren. Want kinderen verschillen qua leeftijd, niveau, interesse en eigenheid. Er is ook een overeenkomst: ze zijn allemaal nieuwsgierig. Ze willen graag nieuwe dingen ontdekken en volgende stappen zetten. Door gedifferentieerd te werken, spelen we in op onderlinge verschillen en op de nieuwsgierigheid van ieder kind. In de praktijk betekent gedifferentieerd werken dat we aandacht hebben voor alle ontwikkelingsgebieden, voor de eigenheid en het ontwikkelingsniveau van elk kind. Daar laten we onze aanpak op aansluiten.

Aandacht voor alle ontwikkelingsgebieden (zie bijlage 1)

Met goed groepsmanagement zorgen we in het dagelijkse werk voor een gevarieerd aanbod. Dat aanbod sluit aan op alle ontwikkelingsgebieden. Alle ontwikkelingsgebieden hangen met elkaar samen en zijn even belangrijk. We weten goed hoe kinderen zich ontwikkelen, en daarom begrijpen we welke variatie er nodig is in onze interactie met kinderen, in de speelleeromgeving en bij de activiteiten en spelimpulsen. Zo blijft de betrokkenheid hoog.

Eigenheid en ontwikkelingsniveau

Door goed te kijken naar kinderen, bieden we passende variatie en keuze in interactie met kinderen, in de speelleeromgeving en bij de activiteiten en spelimpulsen. Zo maken we bijvoorbeeld onderscheid in open-, gesloten, doe- en denkvragen, in de hoeveelheid van keuzes binnen een activiteit en de complexiteit van materialen.

Teamwerk

Een groep kinderen begeleiden vraagt om teamwerk. Wie doet welke taak en hoe verdelen we onze aandacht over de kinderen, binnen en buiten? Daar denken we samen over na. Regelmatig nemen we ruimte voor spelbeschikbaarheid: het rustig kijken naar het spel van kinderen of het meespelen met hun spel. Zo kijken de pedagogisch professionals dagelijks naar het welbevinden en de betrokkenheid van kinderen. Op grond daarvan verdelen ze hun aandacht en taken. In het teamoverleg maken ze daar afspraken over. Ze bekijken dan ook hoe de taak- en rolverdeling is verlopen en hoe ze de taken en rollen de komende periode gaan verdelen.

Samen kinderen volgen

Door bewust te kijken naar wat kinderen bezighoudt – Wat spelen ze? Hoe spelen ze? Hoe communiceren ze? Wat maken ze, en op welke manier? – leren we de kinderen beter kennen. We volgen hun ontwikkeling. Indien gewenst heeft de mentor met de ouders een gesprek over de ontwikkeling van hun kind. (zie 'Opvoeden doen we samen – met ouders').

Zo volgt onze vestiging de kinderen in de BSO:

Op de BSO heeft ieder kind een eigen mentor.

De pedagogisch professionals kijken dagelijks naar het welbevinden en betrokkenheid van de kinderen.

Daardoor zien ze hoe het met kinderen gaat en wat ze nodig hebben. Evt zorgen worden gedeeld met ouders en school. Er is dagelijks een moment van overdracht aan ouders indien gewenst.

Als de kinderen bij de BSO doorstromen naar een volgende groep dan is er een mondelinge overdracht en worden de gegevens overgenomen en een nieuwe mentor aangewezen.

Er vindt eenmaal per jaar een oudergesprek plaats, dit staat los van de intake en het gesprek evaluatiegesprek na 3 maanden (de wen periode). Op vraag vanuit medewerker of ouder kunnen tussentijds gesprekken aangevraagd worden om voortgang of punten te bespreken. Het jaarlijkse oudergesprek vindt plaats rondom de verjaardag van het kind.

Naar een volgende groep

Gaat het kind naar een andere bso of naar een andere groep, dan zorgen we voor een geleidelijke overgang. We spreken wenmomenten af en de mentor draagt het kind zorgvuldig over aan de collega's van de nieuwe groep. Heeft de nieuwe groep een ander LRK-nummer, dan vraagt de mentor toestemming aan de ouders om de informatie over te dragen, middels het formulier 'uitwisselen gegevens ketenpartners'. Is het LRK-nummer hetzelfde, dan hoeven de ouders alleen geïnformeerd te worden (afstemming). Vervolgens neemt de mentor contact op met de mentor van de nieuwe groep. Indien gewenst plannen de oude en nieuwe mentor een persoonlijk gesprek over het kind. Bij voorkeur is daar ook een van de ouders bij.

Signaleren van bijzonderheden

We observeren en volgen de ontwikkeling van kinderen. Bijzonderheden bespreken we altijd eerst met de ouders. Signaleren we bijzonderheden, dan gaan we te werk volgens de door Wij zijn JONG beschreven zorgstructuur. Waar nodig schakelen we interne of externe experts in of verwijzen we ouders door naar passende instanties. Zij kunnen duiden wat er aan de hand is en geven advies over het vervolg. Uiteraard gebeurt dat altijd in nauw overleg met de ouders en na hun toestemming. Kortom: we blijven zorgvuldig in contact met de ouders en – na hun toestemming – ook met de externe instanties en de eventuele basisschool. In het team evalueren we de signalering.

Bij vragen over de ontwikkeling en het gedrag van kinderen kunnen we – in overleg en afstemming met de ouders – deze medewerkers of instanties raadplegen:

Basisschool de Trinoom:

Onze samenwerkingspartner, na akkoord van ouders, kan ons ondersteunen bij vragen. Dit kan gaan om een leerkracht of een intern begeleider.

Pedagogisch coach (inclusief VE-coach):

De pedagogisch coach kijkt mee op de groep en maakt een scan. Hierbij kijkt zij naar het welbevinden en betrokkenheid bij de kinderen. Als zij bijzonderheden/signalen ziet in de ontwikkeling van kinderen, geeft zij dit aan bij de PM's en locatiemanager. Dan kunnen er andere instanties gevraagd worden zoals hieronder beschreven.

Intern begeleider kinderopvang:

Als er zorgen zijn rondom de ontwikkeling van een kind kunnen we een intern begeleider inschakelen. Voor kinderen onder de 3 jaar schakelen wij de hulp in van onze IB-er binnen Korein, bij kinderen boven de 3 jaar komt de IB-er van school zodat zij al betrokken worden voordat het kind overgaat naar de basisschool. Er wordt altijd eerst aan ouders gevraagd of zij hier toestemming voor geven. De IB-er komt observeren en

maakt hier een verslag van. Zij geeft ons tips hoe wij de ontwikkeling van een kind zo goed mogelijk kunnen ondersteunen. Ook kan zij advies geven voor bijvoorbeeld logopedie, ambulante zorg of fysiotherapie.

Ambulante medewerker KluppluZ:

In sommige gevallen kan er ambulante zorg aangevraagd worden. Dit is meestal op advies van de IB-er. De ambulante zorg kan voor één kind zijn met een specifieke zorgvraag of voor een groep waarbij extra ondersteuning nodig is omdat er meerdere kinderen iets extra's nodig hebben.

Logopedist:

Als de taalontwikkeling van een kind stagneert of de uitspraak niet goed verstaanbaar is bij een kind, kan logopedie een mooie ondersteuning zijn. Hiervoor nemen wij of ouders contact op met de GGD-bzo om alles in gang te zetten.

Lumens:

Lumens biedt pedagogische ondersteuning voor alle gezinnen met kinderen van 0-6 jaar waarin ouders vastlopen in de alledaagse opvoeding en/of waar sprake is van een achterstand in de taalontwikkeling. Deze vraag komt vanuit de ouders zelf, maar wij kunnen ouders wel in contact brengen met de contactpersoon van ons spil-centrum. De begeleiding van ouders gebeurt in de thuissituatie, maar Lumens sluit aan bij de thema's van het spilcentrum. De pedagogisch ondersteuner luistert, denkt mee, wijst de weg en geeft advies en waar nodig verwijst zij ouders door naar de juiste instantie. Lumens organiseert ook samen met de VVE-coördinator van school en de locatiemanager van de locatie ouderbijeenkomsten, waarbij een onderwerp in de ontwikkeling centraal staat. Ouders kunnen hier laagdrempelig aan deelnemen.

WIJ Eindhoven:

Bij kinderen boven de 6 jaar of bij vragen die verder gaan dan de alledaagse opvoeding, worden ouders naar WIJ Eindhoven verwezen. Zij denken met ouders mee, geven ze advies of helpen de ouders zelf. Soms is er meer nodig. Bijvoorbeeld in ingewikkelde situaties, bij (vermoeden van) kindermishandeling of grote gedragsproblemen. Dan weten zij de weg naar de juiste partij in de stad te vinden.

Pedagogisch beleid en praktijk evalueren en borgen

Samen volgen we dagelijks **het welbevinden en de betrokkenheid** van kinderen in samenhang met hun ontwikkeling. Daarbij gebruiken we het kindvolgsysteem. Zitten de kinderen goed in hun vel, zijn ze ontspannen en voelen ze zich veilig? Dan zit het goed met het welbevinden. Doen de kinderen tijdens het spelen en de activiteiten nieuwe ervaringen op? Zijn ze geboeid en gefascineerd door de activiteit? Zit er uitdaging in het spel of activiteit? Dan is ook de betrokkenheid hoog.

In *het Pedagogisch Kompas*, het pedagogisch beleid van Wij zijn JONG, staat uitvoerig beschreven hoe **welbevinden en betrokkenheid** voor ons de belangrijkste toetsstenen zijn om de ontwikkeling van kinderen te beoordelen. De mate van welbevinden en betrokkenheid daagt ons uit om de pedagogische kwaliteit voortdurend aandacht te geven. Daarbij nemen we steeds de vier pijlers onder de loop om onze aanpak te verbeteren:

Opvoeden doen we samen – Kunnen we onze samenwerking verbeteren? Met ouders, met elkaar en met andere organisaties?

In een rijke uitdagende omgeving – Hoe rijk en uitdagend is ons aanbod?

Met ruimte voor initiatief – Bieden we voldoende keuzevrijheid? Is het dagritme afgestemd op ruimte voor initiatieven van kinderen? Zijn onze activiteiten/spelimpuls passend en verrijkend?

Altijd in dialoog – Weten we wat kinderen beweegt, wat kinderen bezighoudt en hoe we aansluiten bij hun behoeften en belevingswereld?

Aan welbevinden en betrokkenheid zien we hoe het gaat met een kind én met onze pedagogische kwaliteit. Jaarlijks monitoren en meten we die, zodat we zicht houden op wat we kunnen aanpakken. De jaarlijkse cyclus waarmee we onze pedagogische kwaliteit borgen bestaat uit deze fasen:

- De pedagogische praktijk evalueren.
- Vanuit die evaluatie pedagogische doelen bepalen.
- Werken aan de pedagogische doelen met acties die de vier pijlers versterken (via werkoverleg, coaching en/of scholing/training).
- Het effect van onze aanpak beoordelen door te kijken naar het welbevinden en de betrokkenheid van kinderen.

De pedagogische praktijk en beleid monitoren en evalueren we met de volgende instrumenten:

Jaarlijks evalueren we onze pedagogische praktijk met de PIB (Pedagogische Praktijk in Beeld). Doorlopend gebruiken wij de vijfpuntsschalen van welbevinden en betrokkenheid om het dagelijkse pedagogische proces te volgen en onze pedagogische aanpak op af te stemmen.

De pedagogische praktijk en beleid monitoren en evalueren we met de volgende instrumenten:

Pedagogische praktijk in beeld (PIB) - kwaliteitsmonitor

Pedagogische Scan – observeren en scannen op welbevinden en betrokkenheid

PEB – pedagogische educatieve beeld coaching

Matrix – Ben ik in Beeld

Middels de scanning en coaching brengen we in beeld wat de effecten zijn van een voortdurende pedagogische ontwikkeling.

Pedagogische kwaliteit – onze focus voor het komende jaar

In 2026 legt onze vestiging de focus op onderstaande pedagogische doelen. De doelen kunnen enigszins verschillen per team/groep.

Kegel 1:

Ruimte voor initiatief:

Materialen aanbieden waarin zij zelf keuzes kunnen maken en meedenken.

Altijd in dialoog:

Grenzen en structuur bieden in samenspraak met kinderen. Vertellen waarom we de dingen doen zoals we doen en wat zij hierin nodig hebben.

Rijke uitdagende omgeving:

Beweegruimte creëren voor kinderen, hoeken creëren voor kinderen waar zij spel en materialen kunnen ontdekken.

Op voeden doen we samen:

Ouders betrekken bij de activiteiten, laten meedenken en inspraak hebben (samen met het kind) en inzicht creëren zodat zij weten wat er ondernomen wordt.

Kegel 3:

Ruimte voor initiatief:

Jaarlijks terugkerende feestdagen/ thema's uitdiepen.

Altijd in dialoog:

Interactie tussen kinderen bevorderen en begeleiden.

Rijke uitdagende omgeving:

Materialen die passend zijn bij de groep en de kinderen.(belevingswereld en leeftijd)

Op voeden doen we samen:

Contactmomenten met ouders creëren.

Wij bereiken de doelen met scholing/training, coaching en teamoverleg.

Opvoeden doen we samen – met andere organisaties.

In dit deel: de doorgaande lijn met het onderwijs en samenwerken met andere organisaties.

Samenwerken met het onderwijs

Hieronder lees je met welke scholen voor basisonderwijs we samenwerken en de manier waarop we dat doen.

Naam basisschool	Samenwerking
Salto basisschool de Trinoom	• Samenwerking in plannen en afstemming vinden. • Samen thema's vormgeven. • Dezelfde visie op identiteit, pedagogiek, gezonde voeding, pesten, zorg, vreedzame school etc. • Collegiale consultatie. • Regelmatig overleggen op managementniveau. De samenwerking is steeds meer aanwezig en kan verder uitgebreid en geoptimaliseerd worden. Dit heeft onder andere te maken met de wisselingen op management aan beiden kanten. Hierdoor gaan we vanuit wat er nu is bouwen aan meer inclusiviteit. Door ons samen verantwoordelijk te voelen en open op te stellen voor de zorg van de kinderen van het SPIL-centrum hebben we een basis om op verder te gaan.

Samenwerken met andere organisaties

Onze locatie werkt samen met:

Team activiteiten WijzijnJong:

Het team activiteiten stelt voor iedere vakantieweek een vakantieprogramma op waarvoor je kunt inschrijven. Daarnaast bieden zij gedurende het jaar avonturen aan.

Logopedie:

Wanneer wij denken dat een kind logopedie kan gebruiken, vanwege bijvoorbeeld uitspraak of stagnatie van taal zullen wij dit terugkoppelen aan ouders. Ouders (of wij) bespreken dit dan met het consultatiebureau voor een doorverwijzing naar de logopedist.

GGD:

4 keer per jaar heeft de vestigingsmanager, VE-coach of de afgevaardigde pedagogisch professional een overleg staan met de contactpersoon van GGD-bzo (het consultatiebureau). Als er iets is wat wij willen delen

met deze contactpersoon vragen we eerst goedkeuring aan ouders. Dit kan bijvoorbeeld gaan over een kind waarvan wij denken dat een VE-indicatie goed zou zijn voor de ontwikkeling.

Onderwijs:

Hierboven is de samenwerking met de basisschool al kort beschreven. We kunnen hierin vooral nog verder verbinden, samenwerken en gebruik gaan maken van elkaars kwaliteiten. Dit betekent dat we kunnen gaan kijken naar een overlap in thema's, gebruik van gezamenlijke ruimtes en ondersteuning en samenhang van activiteiten.

Bibliotheek:

De contactpersoon van de bibliotheek heeft regelmatig contact met de voorlees coördinator, de vestigingsmanager en met de VE- coördinator van school. Zij helpt mee aan de invulling van de ouderbijeenkomsten, kijkt naar het aanbod binnen het spilcentrum maar zij is ook continu op zoek naar hoe wij de ouders en kinderen op een andere manier thuis kunnen bereiken om zo nog meer taalaanbod te creëren in de thuissituatie. Een voorbeeld hiervan is dat zij per thema een pallet maakt met liedjes, filmpjes en andere ideeën voor thuis en deze delen wij dan in de nieuwsbrief met ouders.

In een rijke uitdagende omgeving.

In dit hoofdstuk: indeling van de ruimte, inrichting van de hoeken en plekken, geordend materiaal, buitenruimte, duidelijkheid voor ieder kind.

Verschillende soorten bso's

Alle bso's zijn anders. Sommige zijn zelfstandig, andere delen de ruimte met een peuterwerkgroep of een basisschool. Op iedere bso denken de pedagogisch professionals creatief na over de best mogelijke invulling van de rijke uitdagende omgeving. De belangrijkste uitgangspunten staan in de volgende alinea's.

De algemene indeling van onze bso ziet er zo uit:

De groepsruimtes van de BSO groepen Cilinder, Kubus/ Prisma en Piramide zijn naast elkaar gelegen op de begane grond van het gebouw aan de Don Boscostraat 2. Deze groepen beschikken allemaal over een eigen keuken en aanbod.

De ruimte van de Piramide is een ruimte die gedeeld wordt met het peuterwerk. De ruimtes van de Kubus/ Prisma en Cilinder zijn alleen in de gebruik door de BSO.

De groepsruimtes van de BSO groepen Kegel 1 en Kegel 3 zijn gevestigd in de kelder van het gebouw aan de Don Boscostraat 4. Deze locatie beschikt over twee groepsruimtes, een atelier, een spelruimte, een keuken en een ruimte met een spelcomputer.

De groepen spelen gezamenlijk buiten op de speelplaats van school, zo ontmoeten kinderen en medewerkers elkaar.

Indeling van de ruimte

We streven naar een prettige, sfeervolle en rustige uitstraling. Aantrekkelijk en niet te prikkelend. De kleuren zijn bewust gebruikt. En de aankleding van de wanden sluit aan bij de leeftijd van de kinderen. Verder zorgen we voor een goed overzicht en houden we belangrijke looproutes vrij. Zo creëren we een plek waar kinderen, ouders en pedagogisch professionals zich prettig voelen.

De rijke uitdagende omgeving bevat hoeken/plekken die zijn ingericht voor een bepaald spel of activiteit. De plekken zijn afgebakend met bijvoorbeeld kasten, speelschermen, matten of tape. Dat zorgt voor rust en concentratie. Er is ruimte voor rustig en meer actief spel, voor individueel spel en voor kleine of grote groepsactiviteiten. Bij de indeling streven we naar specifieke ruimtes, hoeken of plekken met bijvoorbeeld de volgende functies: beeldende creativiteit (atelier), muziek, dans, drama (theater), ruimtelijk inzicht en techniek, natuurbeleving, gezelschapsspelen, media (computer, games), fantasie en rollenspelen, beweging, sport en spel. Daarmee sluiten we aan op de leeftijd van de kinderen. Ook de toiletruimtes bieden de mate van privacy en zelfstandigheid die bij de leeftijd past.

Inrichting van de hoeken en plekken

We zoeken, soms samen met de kinderen, naar gevarieerde materialen. Alle kinderen kunnen iets van hun niveau vinden en hebben voldoende keuze. Kinderen kunnen naast of met elkaar bezig zijn met voldoende materialen. Het materiaal wordt regelmatig aangevuld en afgewisseld. Verder zijn er in elke groep materialen en illustraties te vinden waarop verschillende culturen en rollen zichtbaar zijn. Daarnaast liggen er veilige echte materialen die passen bij de leeftijd – bijvoorbeeld een fototoestel – en open materiaal waar kinderen zelf betekenis aan kunnen geven zoals dozen, takken of lege melkpakken. Veilige echte en open materialen bieden extra kansen voor verdiepend spel.

Geordend materiaal

De materialen zijn overzichtelijk geplaatst en zo nodig gelabeld. Die ordening helpt onszelf, maar is ook belangrijk voor het spel of de activiteit van kinderen. Ze kunnen het materiaal vinden en gemakkelijk opbergen. Ook voor ouders kan het handig zijn om overzicht te hebben. Soms bewaren kinderen gemaakte spullen een tijdje, bijvoorbeeld om er de volgende keer mee verder te gaan of om iets tentoon te stellen. We streven ernaar ook daar een plek voor te reserveren.

Buitenruimte

We streven naar een uitnodigende buitenspeelplaats. Buiten hebben kinderen andere spelmogelijkheden en ze doen er belangrijke ervaringen op. Ook buiten is er een zichtbare verdeling van de ruimte. We streven naar een veilige, gevarieerde ondergrond die past bij het spel – bijvoorbeeld gras, steen, zand of een ondergrond met een klein niveauverschil. Ook zorgen we voor gevarieerde buitenmaterialen die gemakkelijk te vinden en op te ruimen zijn. Elke dag willen we graag buiten kunnen zijn.

Duidelijkheid voor ieder kind

Een rijke uitdagende omgeving houdt in dat de indeling ook geschikt is voor kinderen die aan wennen zijn of het Nederlands nog moeten leren. De indeling spreekt daarom grotendeels voor zich – zonder dat er veel mondelinge uitleg nodig is. Kinderen kunnen rustig en geconcentreerd spelen. Dankzij labels begrijpen ze waar de hoeken voor staan en wat er in de hoeken te vinden is. Er is voldoende spelmateriaal dat kinderen zonder woorden kunnen gebruiken, en speelgoed dat makkelijk uit te leggen is door iets voor te doen.

Met ruimte voor initiatief.

In dit hoofdstuk: vrij spel en uitnodigende activiteiten, eten en drinken en de overgang van school naar bso.

Vrij spel en uitnodigende activiteiten

De tijd op de bso is ingedeeld in herkenbare periodes met vaste onderdelen. Maar het dagritme is ook flexibel: wat de kinderen doen, staat niet tot in detail vast. Na school hebben ze vooral de ruimte om vrij te spelen. Daarnaast bieden we kinderen gedurende de week gevarieerde en aantrekkelijke activiteiten. Bij het vrij spelen en de activiteiten letten we nadrukkelijk op de eigen initiatieven van kinderen.

Een (mid)dag op onze bso ziet er als volgt uit:

Onze globale dagindeling ziet er zo uit:

Bso middag op schooldagen:

14.15 met ontvangst en een eetmoment/ vrij spel

15.00-18.30 vrij spel/gerichte activiteit/buiten spelen

16:30 tijd voor een groentesnack

Algemeen:

Kinderen bepalen hun dagindeling, zij staan zelf aan het stuur om (mede) vorm te geven aan de middag. Wat we belangrijk vinden is dat kinderen een keuze hebben in aanbod. Kinderen kunnen deelnemen aan activiteiten, maar hebben hierin geen verplichtingen. We starten gezamenlijk de middag op, eten fruit en groenten en bespreken wat we de middag kunnen gaan doen.

Activiteiten kunnen zowel binnen als buiten ondernomen worden.

We zullen zowel binnen als buiten zijn op een middag, kinderen die graag creatief bezig zijn krijgen de kans om hun spullen en materiaal mee naar buiten te nemen en daar verder te gaan. We motiveren kinderen, maar verplichten ze niet. We denken in mogelijkheden, door bijvoorbeeld spel- en knutselmateriaal mee naar buiten te nemen zodat eenieder zijn initiatieven kan benutten. Daarbij denken we ook in mogelijkheden om naar speeltuinen of het park te lopen om even buiten de “hekken” van school te zijn.

In een vakantie periode:

07.30 - 09.00 Ontvangst kinderen

09.00 –12.00 Begeleide of vrije activiteiten

Uitstapjes indien deze op het programma staan

12.00 – 13.00 Lunch

13.00 – 16.00 Begeleide of vrije activiteiten

Uitstapjes indien deze op het programma staan

16.30 – 18.30 Kinderen worden weer opgehaald

In deze tijd zijn er begeleide of vrije activiteiten in de groepen of op het buitenterrein.

Tijdens schoolweken worden de kinderen na schooltijd ontvangen in hun eigen stamgroep, er is dan de gelegenheid om iets te drinken en te eten. Daarna worden er diverse activiteiten aangeboden en is er ruimte

Eten en drinken

Tijdens de bso zijn er groepsmomenten waarop de kinderen samen eten en drinken. We zien de eetmomenten als een belangrijke sociale activiteit en vinden sfeer en een gezellige aankleding belangrijk. De pedagogisch professionals laten kinderen kennismaken met een gevarieerd aanbod aan smaken en texturen. We vinden het belangrijk dat kinderen meegenomen worden in het gehele proces van de productie van voeding. Daarom stimuleren we het ondernemen van activiteiten die gerelateerd zijn aan voeding, zoals zelf groente en fruit kweken, samen koken en daarvoor samen boodschappen doen. Samen koken is een mooie manier om kennis te maken met andere voedingsmiddelen, andere culturen en gevarieerde maaltijden. Benieuwd naar ons voedingsbeleid? Dit ligt ter inzage op onze vestiging.

De overgang van school naar bso

Elk kind beleeft de overgang van school naar bso anders. Kinderen komen met verschillende behoeften binnen. De een wil graag even rust, de ander leeft zich graag even uit. Pedagogisch professionals hebben oog voor die verschillen en weten wanneer ze een kind met rust moeten laten of juist moeten uitnodigen tot spel.

Gedurende de middag zijn er ook overgangsmomenten van het ene naar het andere onderdeel, bijvoorbeeld tussen vrij spel en een geplande activiteit. Omdat overgangen prikkelrijk kunnen zijn, laten we die momenten soepel verlopen. We hebben gezamenlijke afspraken en gebruiken soms rituelen. Pedagogisch professionals stemmen onderling de overgangen goed af.

Altijd in dialoog.

In dialoog zijn betekent dat er wederzijds contact is. Oftewel, vertaald naar de dagelijkse praktijk: dat er interactie is tussen pedagogisch professionals en kinderen – en tussen kinderen en volwassenen onderling. De pedagogische wetenschappen onderscheiden zes interactievaardigheden. Onze pedagogisch professionals zetten die vaardigheden dagelijks in, zodat kinderen zich veilig en op hun gemak voelen bij ons.

De zes interactievaardigheden:

- Sensitieve responsiviteit
- Respect voor autonomie
- Structuur bieden en leidinggeven
- Praten en uitleggen
- Ontwikkeling stimuleren
- Begeleiden van onderlinge interacties

Sensitieve responsiviteit

Sensitieve responsiviteit is reageren op wat kinderen willen, denken en voelen – door oog te hebben voor signalen, non-verbaal en verbaal, en door een kind aan te voelen. Het gaat over geborgenheid bieden, een vertrouwensrelatie aangaan en kinderen erbij laten horen in een positieve groepsfeer. Voorbeelden daarvan zijn luisteren, de aai over de bol, het oogcontact, de knipoog, interesse en nieuwsgierig zijn naar het kind. Ook gaat het bij sensitieve responsiviteit over aanmoedigen en bevestigen: kinderen de mogelijkheid geven om nieuwe dingen te ontdekken. Voorbeelden daarvan zijn belangstelling tonen, betrokken zijn bij wat het kind doet, steun bieden bij moeilijke momenten en enthousiasme van het kind delen.

Respect voor autonomie

Respect voor autonomie is kinderen de ruimte geven om zelfstandig te doen wat ze zelfstandig kunnen. Respect voor autonomie is ook: kinderen de kans geven vanuit eigen interesses bezig te zijn en keuzes te maken, zelf te experimenteren en ontdekkingen te doen. Als pedagogisch professionals lokken we ideeën en initiatieven uit, betrekken we kinderen bij het bepalen van regels en afspraken, en hebben we reële verwachtingen. Kinderen voelen het wanneer ze serieus worden genomen. Dan ontwikkelen ze eigenwaarde en kunnen ze zich betrokken voelen bij de groep, het spel en de activiteiten.

Structuur bieden en leidinggeven

Door structuur te bieden, orden je de wereld om kinderen heen. Alle kinderen hebben daar behoefte aan. Structuur geeft ze het houvast dat ze nodig hebben om zelfstandig aan de slag gaan. Voorbeelden daarvan zijn een overzichtelijke speelleeromgeving, een begrijpelijke dagindeling, een beperkt aantal consequente en duidelijke regels die uitgelegd worden aan kinderen, voorspelbaar en duidelijk gedrag van pedagogisch professionals. Structuur bieden en leidinggeven lijkt het tegenovergestelde van respect voor autonomie, maar ze vullen elkaar aan als ze in evenwicht zijn. Voor elke (leeftijds)groep en voor elk kind ligt dat evenwicht weer anders.

Kinderen zijn volop in ontwikkeling. Op jonge leeftijd zijn ze nog aan het ontdekken wat het effect is van hun gedrag, wat wel en niet werkt, en wat sociaal geaccepteerd is. In deze belangrijke fase spelen pedagogisch professionals een cruciale rol. We begeleiden kinderen in hun groei en helpen hen begrijpen hoe ze met zichzelf, anderen en hun omgeving kunnen omgaan. Voor kinderen is het essentieel dat ze zich geaccepteerd voelen zoals ze zijn – met al hun emoties, gedachten en gedragingen. Dit geldt ook op momenten dat ze boos zijn, druk gedrag vertonen of zich juist terugtrekken. We benaderen elk kind met de overtuiging dat er altijd een bedoeling achter hun gedrag zit. Ook als dat gedrag op het eerste gezicht niet effectief of gewenst lijkt, proberen we te begrijpen wat het kind ons wil vertellen.

Ongewenst gedrag kan vele oorzaken hebben. Soms weet een kind simpelweg niet dat iets niet mag. In andere gevallen is het kind van slag door een gebeurtenis, heeft het meer uitdaging nodig, of is het temperamentvol van aard. Ook kan het gedrag passen bij een bepaalde ontwikkelingsfase. In dat geval zien we het als een noodzakelijke stap in het proces waarin het kind leert omgaan met algemeen aanvaarde waarden en normen.

Om kinderen hierin op een zorgvuldige en consistente manier te begeleiden, hebben we afspraken vastgelegd in het protocol *'Grensoverschrijdend gedrag vanuit kinderen'*. Dit protocol beschrijft hoe wij als team omgaan met gedrag dat de grenzen van anderen of henzelf overschrijdt, en hoe we kinderen helpen om hiervan te leren. Het protocol ligt ter inzage op onze vestiging en is voor iedereen toegankelijk.

Praten en uitleggen

Bij deze interactievaardigheid gaat het om hoe we aansluiten bij de leeftijd, het ontwikkelingsniveau en de behoefte van kinderen. We geven uitleg in een rustig tempo met een logische opbouw, zodat kinderen de uitleg goed begrijpen.

Praten en uitleggen gaat ook om overleg met de kinderen: op de bso mogen ze al veel meebepalen. We voeren allerlei gesprekken met de kinderen. Kleuters komen bij ons met hun waarom-vragen, feitelijke vragen of filosofische vragen. We genieten van de uitwisseling en van het samen zoeken naar antwoorden. Zesjarige kinderen vertellen al volop en geven hun mening. Oudere kinderen kunnen zich steeds beter concentreren op een onderwerp. Ook hanteren ze de gespreksregels vaak al goed. Ze gaan bijvoorbeeld goed om met beurtwisseling, luisteren, vertellen en focussen.

De onderlinge omgang is gebaseerd op plezier, aandacht, oprechte interesse, begrip, respect en duidelijkheid. We creëren een positieve communicatieve sfeer door regelmatige beurtwisselingen – zowel een-op-een als in groepssituaties. Soms bouwen we gesprekken uit om het denkvermogen van kinderen te prikkelen. In een groepssituatie proberen we iedereen te betrekken bij wat er gebeurt. We letten erop dat alle kinderen aan het woord kunnen komen. Nederlands is de voertaal, maar in sommige werksituaties kan een pedagogisch professional een andere taal gebruiken in het belang van het kind. Soms gebruiken we gebaren, mimiek of beeldmateriaal.

Ontwikkeling stimuleren

De interactievaardigheid 'Ontwikkeling stimuleren' zetten we in tijdens allerlei situaties en activiteiten. Bij de bso zijn kinderen in hun vrije tijd. We bieden kinderen een ontspannen, veelzijdige en uitnodigende opvang. Ze ontwikkelen zich via muziek en toneel, beeldende expressie, boeken en films, techniek en ruimtelijk inzicht, de natuur, sport en bewegen, digitale ervaringen en soms ook huiswerk van school. Bij de bso doen ze in alle ontwikkelingsgebieden ervaringen op, passend bij hun eigen tempo, interesses en mogelijkheden. Dat gaat op een ontspannen manier.

Kinderen zijn van zichzelf nieuwsgierige ontdekkers en onderzoekers, en wij begeleiden ze op hun ontdekkingstocht. We kennen de kinderen en hun interesses en mogelijkheden. Daardoor zien we in allerlei spelsituaties en activiteiten kansen voor begeleiding. Per situatie kiezen we wat we doen: intenties en plannen van kinderen verwoorden of helpen uitvoeren, samen nadenken over nieuwe materialen of nieuwe ideeën bij een vertrouwd spel, open vragen stellen, samen oplossingen zoeken, indrukken verwerken, kinderen bij elkaar betrekken, meespelen, om voorbeelden vragen, voorbeelden geven, instructie geven en nog veel meer. We helpen kinderen ook als ze iets nog niet helemaal alleen kunnen of durven. Kortom: we stimuleren de ontwikkeling op alle mogelijke manieren.

Begeleiden van onderlinge interacties

Met deze interactievaardigheid sluiten we het hoofdstuk af. Als pedagogisch professionals begeleiden we de onderlinge interacties van kinderen en het groepsproces. Dat doen we met begrip, respect, interesse en duidelijkheid. Kinderen leren volop van elkaar, ze vullen elkaar aan en ze hebben plezier in samenzijn en erbij horen. We zetten ons in voor een groepssfeer waarbij ieder kind zichzelf kan zijn en mee kan doen. We praten over diverse onderwerpen en we zijn nieuwsgierig naar verschillende ideeën en meningen. Verder creëren we gezamenlijkheid door bijvoorbeeld feestjes te vieren, rituelen uit te voeren, (groeps)herinneringen te koesteren met foto's en verhalen, vriendschappen te zien en te waarderen. Zelf laten we goed voorbeeldgedrag zien. Waar het kan, laten we kinderen meedenken en beslissen. Door kinderen vaak te laten werken in kleine groepen (bijvoorbeeld bij activiteiten, eten en drinken), geven we kinderen de kans om elkaar goed te leren kennen.

Overige pedagogische kwaliteitseisen.

In dit hoofdstuk: extra aspecten van het pedagogisch beleid, conform de eisen in de Wet Kinderopvang.

Extra opvang afnemen

Ouders hebben bij ons de mogelijkheid voor het afnemen van extra opvang.

Kinderen komen meestal op vaste dagen naar de dagopvang. Dat is belangrijk voor de stabiliteit van de groepen, het veilige en vertrouwde gevoel van de kinderen en daarmee de pedagogische kwaliteit. Soms kan het voorkomen dat ouders extra opvang nodig hebben. Het toekennen van extra opvang is afhankelijk van hoeveel plaats er is op de groep. Extra opvang vraagt een ouder aan via het ouderportaal.

Inzet pedagogisch beleidsmedewerker/coach

Volgens de Wet Kinderopvang moet er per vestiging vijftig uur per jaar beschikbaar zijn voor pedagogisch beleid en tien uur per fte voor coaching. De pedagogisch beleidsuren zijn bestemd voor de totstandkoming en uitvoering van beleidsvoornemens (zie pedagogische kwaliteit, onze focus voor dit jaar). De coachinguren worden ingezet om pedagogisch professionals te coachen bij hun werkzaamheden.

Bovenstaande uren hebben we als volgt verdeeld, waarbij alle medewerkers (inclusief flexmedewerkers en invallers) minimaal eenmaal per jaar coaching ontvangen. De uren zijn vastgesteld op peildatum 1 januari.

Vormgeving pedagogische beleidsvoornemens	Binnen de organisatie van Wij zijn Jong zijn beleidsmedewerkers die een gedeelte van de beleidsuren invullen. De vestigingsmanagers van Korein Don Boscostraat hebben samen 64 uur per jaar beschikbaar. In deze tijd wordt vormgegeven aan het ontwerpen, implementeren en het (faciliteren van) de uitvoering van het pedagogische beleid en werkplan. Hier onder vallen de volgende activiteiten: Het schrijven van het pedagogisch werkplan Het bespreken van het pedagogisch werkplan en het pedagogisch beleid met het team (evalueren en nieuwe doelen stellen) en de oudercommissie LOC Afstemming met de pedagogisch coach over de pedagogische- en coaching doelen 2026 Het bijwonen het Thema- overleg voor leidinggevendenden over pedagogische thema's
---	--

	Het voeren van Teamoverleg; gemiddeld 4 overleggen waarin onderwerpen gerelateerd aan het pedagogisch beleid besproken worden. Het voeren van overleg met de oudercommissie. Het ontwikkelen en implementeren van hulpmiddelen voor het team; presentaties, implementeren van aangekochte of centraal ontwikkelde materialen, ondersteunen van ontwerp van binnen- en buiteninrichting en de vertaling naar investeringen Spelimpuls inventariseren, afstemmen en bestellen De vertaling van de locatiedoelen naar scholingsbehoefte/scholingsplan incl spil-jaarplan samen met spil-partner Overleg met samenwerkingspartners over de doorgaande lijn
Vormgeving coaching van medewerkers	Voor De Don Boscostraat 4 is dit 18,6uur per jaar wat neerkomt op 0,36uur per week. Daarvan is de pedagogisch coach 80% op locatie. De coaching wordt vormgegeven door o.a. observaties op de groepen, deelname aan teamvergaderingen, coaching op de groepen, inspiratie en advies rondom inrichting en materiaal, inzetten beeldcoaching en individuele coachgesprekken. En het ontwerpen, implementeren en het (faciliteren van) de uitvoering van het pedagogische beleid en werkplan. Alle coaching wordt vastgelegd in het registratieformulier coaching 2026

Coaches verdelen hun uren over bijvoorbeeld werkoverleg, kind-besprekingen, inspiratiebijeenkomsten, samen formuleren van pedagogische doelen, evaluatie van pedagogische doelen en coaching on the job met teams. Coaches en managers streven gezamenlijk naar een zo efficiënt mogelijke inzet.

Bijlage 1.

De ontwikkelingsgebieden op een rij

De ontwikkelgebieden binnen ons pedagogisch kompas

Binnen onze opvang staan acht ontwikkelingsgebieden centraal. Kinderen ervaren deze gebieden in samenhang, waarbij elk gebied afzonderlijk te onderscheiden is, maar tegelijkertijd beïnvloed wordt door de andere, en zelf ook weer invloed uitoefent op de andere. De onderlinge wisselwerking zorgt voor een rijke evenwichtige ontwikkeling.

Met de vier pijlers van het pedagogisch kompas laten wij de kinderen de verschillende ontwikkelingsgebieden ervaren.

1. De sociaal-emotionele ontwikkeling.

De emotionele ontwikkeling van kinderen begint bij het ervaren van veiligheid en welbevinden. Vanuit deze basis ontwikkelen zij vertrouwen in zichzelf en in anderen. Vertrouwen in zichzelf stimuleert nieuwsgierigheid en de wil om te ontdekken en te onderzoeken. Vertrouwen in de ander zorgt ervoor dat kinderen durven te leunen op anderen wanneer dat nodig is en troost en aanmoediging kunnen ontvangen.

De sociale ontwikkeling begint met samenzijn en samen spelen – van naast elkaar spelen, naar met elkaar spelen, tot daadwerkelijk samenwerken binnen het spel. Ze overleggen, geven elkaar de ruimte (beurtwisseling) en vullen elkaar aan. Ze oefenen met het opstellen van gezamenlijke regels, het nakomen van afspraken en het oplossen van conflicten. Tijdens deze interacties ervaren ze verschillende emoties. Hoe voelt het als iets lukt? Hoe is het om te winnen? Maar ook: hoe ga je om met teleurstelling of verlies? Wat doe je als een ander verdrietig of boos is? En hoe kun je daarmee omgaan? Vanuit vertrouwen ontwikkelen zij veerkracht, leren ze omgaan met zichzelf en met anderen en geven ze verder vorm aan hun identiteit.

2. De motorische ontwikkeling

Bij de motorische ontwikkeling gaat het over de grote en de kleine motoriek. Het is het proces waarin kinderen hun lichaam leren coördineren en beheersen, van grote bewegingen tot kleine, precieze handelingen. De grote motoriek ontwikkelt zich van het pakken van je voetje, naar omrollen, kruipen, staan en lopen, een bal rollen, klimmen, fietsen, dansen, voetballen, turnen en rennen. De kleine motoriek richt zich op de kleinere en meer precieze bewegingen. Kinderen oefenen met strepen zetten met een kwast,

een autootje laten rijden, een trein aan elkaar koppelen, bouwen met fijne materialen, schrijven, fluiten, puzzelen en rijgen. En ook door ritsen en knopen sluiten, veters strikken, scheuren, knippen, vouwen en tekenen.

3. De taalontwikkeling

De taalontwikkeling begint vanaf het allereerste begin met horen, kijken, lachen en huilen, brabbelen. Vanuit deze eerste communicatie groeit de taalontwikkeling naar luisteren, praten en gesprekken voeren. Kinderen oefenen de hele dag. Leren constant nieuwe woorden. Taal gaat ook over rijmen, verhalen

maken, gedichtjes bedenken, en vaardigheden als lezen, schrijven en het begrijpen van steeds ingewikkeldere en abstractere informatie.

Bij taal wordt vaak een onderscheid gemaakt tussen de passieve en actieve taalvaardigheid. Bij de passieve gaat het om het begrijpen van taal: het kunnen volgen van dialogen, opdrachten, liedjes, verhalen, toneelstukjes en filmpjes. Kinderen leren luisteren met aandacht en betekenis geven aan wat ze horen of zien.

Bij actieve taalvaardigheid gaat het over de beheersing van taal als 'instrument' om iets wat je ervaart, voelt of denkt tot uitdrukking te brengen. Kinderen oefenen met zelf spreken, vragen stellen, meningen geven, verhalen vertellen en informatie delen. Ze leren hoe taal werkt, hoe zinnen zijn opgebouwd en hoe ze hun gedachten kunnen ordenen en overbrengen.

4. De rekenontwikkeling

Ook de rekenontwikkeling begint spelenderwijs. Kinderen ontdekken de wiskundige wereld om zich heen via hun lichaam en zintuigen. Van 'daar pas ik wel tussen' naar meten van de hoogte, breedte en diepte. Van rekening houden met één eigenschap tegelijk naar rekening houden met meer eigenschappen. Van willekeurig tellen van de getallen 1, 2, 7, 5, 10 naar het uitrekenen van $4 \times 12 = 48$. Van drie blokken op elkaar zetten naar werken vanuit een bouwtekening tot er een kasteel staat. Van verschil voelen tussen zacht, hard, nat, droog, licht en zwaar naar onderscheid maken tussen kleuren, vormen, structuren, hoeveelheden, etc. Rekenen is veelzijdig. Het gaat over sorteren en ordenen (zacht-hard, dik-dun, rood-groen, ruw-zacht etc.) patronen zien en maken (kralenketting, mozaïek), spelen met getallen, ruimte ervaren en ermee bouwen of tekenen, wegen, meten en vergelijken. En het besef van tijd (dagen, weken, seconden, snel-langzaam) en ritme (melodische en ritmische muziek).

5. De creatieve en expressieve ontwikkeling

Deze ontwikkeling begint bij de zintuigen, het waarnemen van smaken, geluiden, muziek, beelden en bewegingen, het voelen van diverse soorten materialen. Kinderen luisteren, kijken en ervaren, en zetten deze indrukken om in eigen expressies. Bij de creatieve en expressieve ontwikkeling ontdekken kinderen hoe ze hun gevoelens, gedachten, ideeën en ervaringen kunnen verbeelden of verklanken. De creatieve en expressieve ontwikkeling is heel gevarieerd: zingen, muziek, bewegen of dansen, tekenen, schilderen, kleien, grafische vormgeving. En ook over het bedenken van creatieve oplossingen, nieuwe verbanden zien, risico's inschatten en fouten te zien als leermogelijkheid. Kinderen experimenteren met klanken, kleuren, ritmes, melodieën, bewegingen, ideeën en leren hoe ze met kleur, lijn, vorm, structuur en ruimte iets kunnen uitdrukken.

6. De morele ontwikkeling

Deze ontwikkeling begint bij het voelen dat je erbij hoort en dat je wordt geliefd en gewaardeerd om wie je bent. Vanuit deze veiligheid en verbondenheid ontwikkelen kinderen een gevoel voor goed en kwaad, en leren ze nadenken over wat mag en niet mag – en waarom. Ze ontdekken dat hun gedrag invloed heeft op anderen. Ze leren verschillen tussen mensen herkennen en respecteren. Als ik mag zijn wie ik ben, mag jij zijn wie jij bent. Stap voor stap ontwikkelt zich het vermogen om zich te verplaatsen in de gevoelens, gedachten en situaties van anderen. Kinderen leren empathie te tonen en verbondenheid te ervaren én te bieden. Kinderen gaan sociale regels en normen begrijpen, zoals eerlijkheid, rechtvaardigheid, verantwoordelijkheid en zorg voor elkaar. Ze oefenen met morele keuzes, conflicten oplossen, en rekening houden met anderen. Ze merken dat democratisch

samenleven vraagt om wederzijds respect en samenwerking. Daarbij ontwikkelen kinderen ideeën over hoe ze naar de wereld en mensen kijken, met wie ze zich identificeren en wat het betekent om een ‘goed’ mens te zijn.

7. De cognitieve ontwikkeling

Deze ontwikkeling begint bij doen, ervaren en ontdekken. Kinderen leren door zelfstandig en samen met anderen te handelen, te onderzoeken en oplossingen te bedenken, met alles wat ze in hun omgeving tegenkomen. Dit begint bij baby's willekeurig. Gaandeweg (met de kennis en ervaringen die een kind steeds opdoet) wordt dit meer doel- en uiteindelijk resultaatgericht. De nieuwe kennis en vaardigheden worden door jonge kinderen vooral nog vanuit eigen perspectief ervaren. Als kinderen ouder worden breiden de manieren van ontwikkelen en leren zich uit. Hun toenemend denkvermogen zorgt ervoor dat ze niet alles meer hoeven uit te vinden door het zelf te doen. Het denken wordt door de jaren heen steeds logischer en er worden meer verbanden gelegd. Kinderen zoeken steeds meer gericht naar bepaalde kennis en vaardigheden. Daarbij zijn ze steeds beter in staat om zaken vanuit verschillende perspectieven te bekijken. Ze ontwikkelen steeds meer concrete kennis over mensen, dieren, natuur en techniek, en maken geleidelijk de stap naar het begrijpen van abstracte begrippen en filosofische vragen. Ze raken vertrouwd met de fysische wereld – van een zandkorrel tot een sterrenstelsel – en leren hoe voorwerpen zich gedragen in verschillende situaties. Bijvoorbeeld: wat gebeurt er als je water op papier giet, of hoe een bal zal rollen afhankelijk van de ondergrond en kracht. Kinderen leren ook de effecten van hun handelingen voorspellen. Ze ontdekken hoe dingen werken, hoe ze iets kunnen maken of veranderen, en hoe ze informatie kunnen gebruiken om tot nieuwe inzichten te komen. In deze ontwikkeling speelt ook technologie en digitalisering een steeds grotere rol. Kinderen raken vertrouwd met technische en digitale middelen en toepassingen.

8. Zelfsturing en ondernemingszin

Ook deze ontwikkeling begint bij het willekeurig exploreren van de omgeving. Kinderen proberen uit, ontdekken en ervaren. Gaandeweg leren ze bewust keuzes te maken in hun spel en activiteiten: ze weten wat ze willen, nemen initiatief en zetten stappen om hun doelen te bereiken. Ze ontwikkelen wilskracht en leren doelen stellen, keuzes maken en gericht handelen. Ze bedenken scenario's voor acties, kunnen afstand nemen van een situatie en reflecteren op hun ervaringen. Zo leren van wat goed ging én van wat beter kan. Kinderen leren omgaan met moeilijkheden en obstakels. Ze ontwikkelen doorzettingsvermogen, flexibiliteit en het vermogen om problemen op te lossen. Ze ontdekken dat fouten maken erbij hoort en dat je met creativiteit en doorzettingsvermogen nieuwe oplossingen kunt vinden.

Bijlage 2.

Activiteiten domeinen

Binnen Wij Zijn JONG werken we met verschillende domeinen om ervoor te zorgen dat er een gevarieerd en afwisselen activiteiten aanbod is. Een kind ontwikkelt zich op diverse gebieden. Door het gebruik van verschillende domeinen kunnen wij activiteiten aanbieden die alle ontwikkelgebieden van kinderen aanraken. Hierdoor kunnen wij de ontwikkeling van kinderen optimaal stimuleren. Dit doen we samen, in een rijke en uitdagende omgeving, met ruimte voor eigen initiatief en altijd in dialoog. Daarnaast verhogen activiteiten de betrokkenheid en het welbevinden van kinderen. Om een gevarieerd keuze-aanbod te organiseren voor kinderen, maken we gebruik van zes domeinen.

Beleef

Buitenspelen is voor kinderen een kans om de omgeving te verkennen en avonturen te beleven. Het kind kan zijn fysieke grenzen testen, zich uiten, zijn zelfvertrouwen opbouwen en in de natuur spelen. Als kinderen buiten zijn, hebben ze meer ruimte en vrijheid voor grotere bewegingen zoals rennen, springen en gooien. Dergelijke lichamelijke activiteiten zijn goed voor de gezondheid, conditie en lichamelijke ontwikkeling van kinderen.

Beweeg

Voldoende bewegen is essentieel voor een gezond leven. Plezier beleven aan bewegen is het allerbelangrijkste voor het jonge kind. We proberen dit zo laagdrempelig mogelijk aan te bieden in ons dagelijkse programma. Regelmatig bewegen is namelijk belangrijk voor de gezondheid en goede ontwikkeling van kinderen.

Ontmoet

Wie ben jij? Wat kan ik van jou leren? Wij stimuleren kinderen om anderen te ontmoeten. Zich met hen te verbinden, krachten te bundelen; binnen en buiten hun groep. Want door andere mensen te ontmoeten en samen te vieren, ontdek je beter wie je zelf bent en wat jouw plekje op de wereld is. Zo kun je in de toekomst met zelfvertrouwen de keuzes maken die horen bij het leven.

Click

De ontwikkeling op het digitale vlak gaat enorm snel en overall kom je in aanraking met media. Door samen digitale spellen te spelen, ontwikkelen kinderen hun sociale en communicatievaardigheden. Ze leren samenwerken, kritisch denken en problemen oplossen.

Experimenteer

Spelenderwijs ontdekken kinderen hun technische vaardigheden. We stimuleren en moedigen de onderzoekende en ontwerpende houding van kinderen aan. Kinderen gaan zo creatief denken en innoveren, vernieuwende oplossingen verzinnen, kansen zien en originele ideeën bedenken.

Maak

Kunst, theater en muziek zijn creatieve uitdrukkingen van ervaringen, emoties en andere kwaliteiten. Via dit domein laten we kinderen kennismaken met deze verschillende disciplines. Dit draagt bij aan de ontwikkeling van creativiteit en expressie bij kinderen.

Bijlage 3.

Overzicht formulieren pedagogisch werkplan

De ingevulde formulieren uit deze bijlage zijn een integraal onderdeel van dit pedagogisch werkplan.

- Formulier overzicht beroepskrachten in opleiding, stagiairs en vrijwilligers
- Formulier akkoordverklaring opvang in een 2^e basisgroep in de buitenschoolse opvang
- Formulier Mentorschap (of digitaal via Konnect)
- Formulier beschrijving rollen pedagogisch beleidsadviseur, beleidsmedewerker en pedagogisch coach
- Formulier overzicht jaarlijkse coaching en opleiding
- Formulier adviesaanvraag OC pedagogisch werkplan
- Jaarkalender P&K vestigingen

Bijlage 4.

Begrippenlijst

Bso

Buitenschoolse opvang. Zowel de voorschoolse opvang als de naschoolse opvang.

LRK-nummer

Unieke registratienummer voor iedere kinderopvangvestiging. Dit nummer is opgenomen in het Landelijke Register Kinderopvang.

Beroepskracht-kindratio (BKR)

De verhouding tussen het aantal beroepskrachten en het aantal kinderen op de vestiging.

Bijlage 5.

Gebruikte literatuur

Boonstra, M. & IJ. Jepma (2016). *Lerenderwijs. Samenwerken aan pedagogische kwaliteit in de kinderopvang*, Springer Media B.V.

Fukkink, R., redactie (2017). *Pedagogisch curriculum voor het jonge kind in de kinderopvang*. BKK. Bohn Stafleu van Loghum, Houten.

GGD GHOR Nederland & Nederlands Jeugdinstituut (NJI), *Veldinstrument observatie pedagogische praktijk kindercentra en peuterspeelzalen december, 2014* Utrecht.

Hoex, J., (2010). *Een solide basis voor positief jeugdbeleid*. Nederlands Jeugdinstituut.

ISSA, VBJK, Mutant (2016) *Europees kader voor kwaliteit (*Nederlandse samenvatting)* - European Quality Framework ECEC/ EQF.

Keulen, van, A., Leseman, P., Wanningen, K. & Kool, C. (2015). *Kwaliteitskader voor educatie van het jonge kind*. Nuvoorlater.nl

Keulen, A. van & E. Singer (2012), *Samen verschillend. Pedagogisch kader diversiteit in kindercentra 0-13 jaar*. Reed Business, Amsterdam.

Laevers, F., Silkens, K., & Declercq, B. (2020). *Ervaringsgericht werken in de voorschoolse kinderopvang*. Lannoo.

Laevers, F., Buyse, E., Daems, M. Declercq, B. (2016). *Welbevinden en Betrokkenheid als toetsstenen voor kwaliteit in de kinderopvang* (Uitgave kennisdossier kinderopvang BKK). Utrecht: BKK.

Landelijk Pedagogenplatform Kindercentra (2017). *Bouwstenen voor een pedagogisch kwaliteitskader Kinderopvang*.

Leseman, P., Veen, A. redactie (2016). *Ontwikkeling van kinderen en relatie met kwaliteit voorschoolse instellingen. Resultaten uit het pre-COOL cohortonderzoek*. Kohnstamm Instituut.

Nederlands Consortium Kinderopvang Onderzoek. (2009). *De NCKO kwaliteitsmonitor*. SWP.

Nederlands Consortium Kinderopvang Onderzoek. (2012). *De kwaliteitsmonitor BSO*. SWP Amsterdam.

Riksen -Walraven, M. (2000). *Tijd voor kwaliteit in de kinderopvang*. Vossiuspers AUP, Amsterdam.

Schreuder, L., M. Boogaard, R. Fukkink & J. Hoex (2011), *Pedagogisch kader kindercentra 4-13 jaar*. Reed Business, Amsterdam.

Singer, E., & De Haan, D. (2021)). *Speels, liefdevol en vakkundig*. SWP.

Singer, E. & L. Kleerekoper (2009), *Pedagogisch kader kindercentra 0-4 jaar*. Elsevier gezondheidszorg, Maarssen.

Singer, E., Van Keulen, A., Saiz, A. B., & Roetman, A. (2012). *Samen verschillend*. Reed Business Education.

Strik, A., Schoemaker, J., (2018) *Interactievaardigheden. Een kindvolgende benadering*. Bon Stafleu van Loghum, Houten.

